

Rząd Wielkiej Brytanii upublicznił projekt ustawy zdrowotnej w grudniu 2010 r. – dwa lata przed planowanym wprowadzeniem zmian. Wejście w życie ustawy planuje się na 1 stycznia 2014. W Polsce Ministerstwo Zdrowia na zgłaszanie uwag w ramach konsultacji społecznych do projektu nowej ustawy refundacyjnej przeznaczyło jeden miesiąc od 09.09.2010 do 09.10.2010 przy czym ustawa weszła w życie już 1.01.2012r.

• Opis przypadku

Kodeks konsultacji społecznych

W 2008 roku Ministerstwo Umiejętności i Innowacji w Biznesie (ang. *Department for Business Innovations and Skills*) Wielkiej Brytanii przygotowało trzecią już wersję kodeksu prowadzenia konsultacji społecznych. Jest to zestaw kryteriów jakich powinny przestrzegać instytucje publiczne zainteresowane wprowadzeniem nowych przepisów prawa. Przestrzeganie kodeksu nie jest obowiązkowe, jednak za jego wykorzystaniem w procesie konsultacji opowiedziała się większość Ministerstw oraz spora grupa instytucji publicznych. Ich lista dostępna jest w Internecie.

Kodeks prowadzenia konsultacji społecznych określa siedem zasad:

1. **Precyzyjność** - konsultacje przeprowadza się przed przygotowaniem ostatecznej wersji aktu prawnego.
2. **Skuteczność** - czas trwania konsultacji nie może być krótszy niż 12 tygodni, powinien być odpowiednio wydłużony, gdy przypada na czas uznawany powszechnie za czas wolny jak przerwa świąteczno-noworoczna.
3. **Przejrzystość** - dokument konsultacyjny jasno przedstawia zakres konsultacji oraz koszty i korzyści wynikające z proponowanego aktu prawnego. Ponadto wraz z inicjacją procesu konsultacji, organ odpowiedzialny zobowiązany jest do przygotowania dokumentu oceny skutków wprowadzenia nowych przepisów prawa. Zamierzenia powinny być czytelnie przedstawione i rzeczowo zaargumentowane.
4. **Dostępność** - dokument przedstawiony do konsultacji ma być łatwo dostępny.
5. **Sprawność** - proces konsultacji ma przebiegać sprawnie. Drogi kontaktu z grupami interesu powinny być łatwo dostępne.
6. **Odpowiedzialność** - wszystkie zgłoszone uwagi i komentarze są skrupulatnie przejrzane. Żadne dalsze kroki legislacyjne nie powinny być przedsięwzięte przed zadresowaniem otrzymanych komentarzy.
7. **Efektywność** - za prowadzenie konsultacji jest odpowiedzialny powołany specjalnie do tego celu, koordynator. Należy prowadzić wymianę doświadczeń między procesami konsultacji

Ocena eksperta FOR

Konsultacje społeczne w Wielkiej Brytanii a Polsce

W celu ułatwienia przygotowania komentarzy do propozycji reformy brytyjskiej ochrony zdrowia przygotowano dokument konsultacyjny prezentujący stan obecny, proponowane zmiany oraz zawierający listę 20 pytań do dyskusji w procesie konsultacji. W Polsce takich pytań nie zadano w ogóle. Przeprowadzono jednak bardzo szybkie, trwające jeden miesiąc konsultacje społeczne tak naprawdę nie mające większego znaczenia, bowiem rząd nie miał fizycznej możliwości zapoznania się z proponowanymi rozwiązaniami, gdyż kilka dni po terminie ich wnoszenia tj. 14 października 2010 roku został zatwierdzony projekt ustawy. Jednak na pytanie czy konsultacje się odbyły, rząd jednogłośnie odpowiada „tak”.

Z kolei w Wielkiej Brytanii ujawniono nadesłanie 188 samodzielnych komentarzy. W przedstawionym zestawieniu w podziale na reprezentowane profesje, okazało się, iż najwięcej odpowiedzi wpłynęło od przemysłu farmaceutycznego oraz pracowników NHS. W dokumencie podsumowującym przeprowadzone konsultacje społeczne znalazły się zbiorcze odpowiedzi uczestników konsultacji na każde z 20 pytań w podziale na opinie pozytywne, negatywne i obojętne. Ponadto w paru punktach w formie opisowej przedstawiono otrzymane uwagi do każdego pytania oraz szczegółowe wyjaśnienia Ministerstwa w odpowiedzi na owe komentarze. Dokument podsumowujący przeprowadzone konsultacje liczył w sumie 43 strony.

W Polsce dokumentu podsumowującego stan konsultacji społecznych, uwag i komentarzy nie opublikowano. W jego miejsce pojawił się natomiast projekt ustawy, który „zawierał” wszelkie wnioski i uwagi zgłoszone przez osoby zainteresowane. Gdyby tak było rzeczywiście, to zasygnalizowane problemy pojawiłyby się w projekcie i w przyszłości nie wywołałyby m.in. tak znacznych strajków lekarzy.

W Wielkiej Brytanii, poza poddaniem konsultacjom społecznym głównych założeń nowej ustawy w formie dokumentu konsultacyjnego, opublikowano również ocenę wpływu proponowanej regulacji na funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia. Według uniwersalnej *checklisty*, analizowano ekonomiczne konsekwencje – jak np. wpływ propozycji na konkurencyjność rynku farmaceutyków, rozwój rynku badań klinicznych itp. Ponadto badano społeczne konsekwencje ze szczególnym uwzględnieniem respektowania zasady równości i sprawiedliwości – przygotowany został dokument precyzujący szczegółowo negatywne i pozytywne konsekwencje wprowadzenia nowych regulacji na aspekt realizacji zasady równości i sprawiedliwości społecznej. W Polsce w uzasadnieniu do projektu ustawy możemy przeczytać, że celem jest min. takie przekształcenie systemu refundacji, by w ramach dostępnych środków finansowych najlepiej odpowiadał zapotrzebowaniu społecznemu w zakresie zaopatrzenia w leki. Jednak zamierzone cele nie były przedmiotem konsultacji społecznych. Ponadto sposób przygotowania OSR (Ocena Skutków Regulacji) świadczy o niezastosowaniu się do obowiązujących przepisów lub rekomendowanych wytycznych. W Ministerstwie Zdrowia **nie** przeprowadzono niezależnych badań wpływu na rynek ani analiz ekonomicznych.

Podsumowując stwierdzić można iż nasze konsultacje społeczne odbiegają od standardów krajów rozwiniętych. Przy tak ważnych zmianach zignorowano właściwie proces konsultacji społecznych. Dobrze przeprowadzone konsultacje społeczne są najlepszym narzędziem do zebrania wiedzy różnorodnych środowisk zaangażowanych w daną kwestię. Stanowią również informację dla wyborców o alternatywach jakie stały przed ustawodawcą i władzą wykonawczą przy podejmowaniu decyzji.

Bibliografia:

Uwagi Fundacji Lege Pharmaciae do projektu Ustawy o refundacji leków, środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych dnia 8 września 2010 r
www.bis.gov.uk
www.dh.gov.uk
sejm.gov.pl

/Zatwierdził: Paweł Dobrowolski

Kontakt do eksperta

Katarzyna Kolasa

e-mail: Katarzyna.Kolasa@for.org.pl

tel. +48 781 881 007

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl